

Bài 8

TÔN TRỌNG VÀ HỌC HỎI CÁC DÂN TỘC KHÁC

I – MỤC TIÊU BÀI HỌC

1. Về kiến thức

HS hiểu nội dung, ý nghĩa và những yêu cầu của việc tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác.

2. Về kĩ năng

HS biết phân biệt hành vi đúng hoặc sai trong việc học hỏi các dân tộc khác ; biết tiếp thu một cách có chọn lọc ; tích cực học tập nâng cao hiểu biết và tham gia các hoạt động xây dựng tình hữu nghị giữa các dân tộc.

3. Về thái độ

HS có lòng tự hào dân tộc và tôn trọng các dân tộc khác, có nhu cầu tìm hiểu và học tập những điều tốt đẹp trong nền văn hoá các dân tộc khác.

II – NHỮNG ĐIỀU CẦN LƯU Ý

1. Về nội dung

Bài này có ba đơn vị kiến thức sau :

a) Thế nào là tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác ?

Các dân tộc đề cập trong bài này gắn liền với mỗi quốc gia trên thế giới (ví dụ : Trung Quốc, Nhật Bản, Lào, Anh, Pháp...). Mỗi dân tộc, quốc gia đều có chủ quyền, có lợi ích và nền văn hoá riêng. Tôn trọng các dân tộc khác là tôn trọng chủ quyền, lợi ích chính đáng và nền văn hoá của họ ; đánh giá cao những thành tựu, những gì tốt đẹp trong nền văn hoá các dân tộc là thể hiện sự tôn trọng, quan hệ hữu nghị, không có thái độ kì thị, coi thường hoặc phân biệt giữa các dân tộc, đồng thời phải thể hiện lòng tự hào dân tộc chính đáng của mình.

Học hỏi các dân tộc khác là luôn có ý thức tìm hiểu nền văn hoá và kinh nghiệm trong mọi lĩnh vực của các dân tộc để xây dựng đất nước.

b) Ý nghĩa của việc tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác

Ngoài những ý trong SGK, GV cần chú ý : Trong xu thế hội nhập ngày nay, tôn trọng và học hỏi các dân tộc càng quan trọng, giúp cho sự hợp tác, giao lưu được thuận lợi, dễ dàng hơn.

c) Tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác như thế nào ?

– Tăng cường giao lưu, hợp tác trên các lĩnh vực, xây dựng tình đoàn kết, hữu nghị giữa các dân tộc.

– Tôn trọng và học tập tất cả các dân tộc, kể cả dân tộc các nước đang phát triển vì họ cũng có những mặt tốt, mặt mạnh.

– Tiếp thu có chọn lọc những gì tốt đẹp ở các dân tộc, phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh và truyền thống của dân tộc ta ; tránh bắt chước một cách máy móc hoặc chạy theo phong trào, theo một cách mù quáng.

– Khi giao tiếp với người nước ngoài, luôn tỏ ra tôn trọng họ và thể hiện lòng tự tôn dân tộc.

2. Về phương pháp

Dạy bài này, GV có thể tổ chức cho HS trao đổi, thảo luận nhóm hoặc thảo luận lớp, đàm thoại, cho HS làm bài tập cá nhân ; nên chú ý cho HS liên hệ thực tế và tự liên hệ, lấy ví dụ về những trường hợp, những biểu hiện học tập, tiếp thu lẫn nhau về mọi mặt giữa các dân tộc cũng như những trường hợp tiếp thu, bắt chước một cách máy móc, lệch lạc.

3. Tài liệu và phương tiện

- SGK, SGV GDCD 8.
- Tranh, ảnh, tư liệu về những thành tựu của một số nước.
- Giấy khổ lớn, bút dạ.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY HỌC CHỦ YẾU

Hoạt động 1 : *Giới thiệu bài.*

GV giới thiệu tranh, ảnh hoặc tư liệu về thành tựu nổi bật, công trình vĩ đại, truyền thống, phong tục tập quán tốt đẹp của một số dân tộc trên thế giới.

Hoạt động 2 : *Đàm thoại giữa GV và HS nhằm giúp HS hiểu những biểu hiện của tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác.*

- GV hướng dẫn HS đọc mục Đặt vấn đề trong SGK.
- Tổ chức đàm thoại theo các câu hỏi sau :
 - + Việt Nam đã có những đóng góp gì đáng tự hào vào nền văn hoá thế giới ? Em hãy nêu thêm một vài ví dụ khác ?
 - + Lí do quan trọng khiến nền kinh tế Trung Quốc trở dậy mạnh mẽ ?
 - + Nước ta có tiếp thu và sử dụng những thành tựu mọi mặt của thế giới không ? Nêu ví dụ ? (Máy vi tính, điện tử viễn thông, ti-vi màu v.v...)

– GV chốt lại đáp án đúng của từng câu hỏi và kết luận : giữa các dân tộc có sự học tập kinh nghiệm lẫn nhau và sự đóng góp của mỗi dân tộc sẽ làm phong phú nền văn hoá nhân loại.

Hoạt động 3 : *Thảo luận nhóm, giúp HS hiểu ý nghĩa và những yêu cầu của việc tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác.*

- Chia HS thành những nhóm nhỏ.
- Yêu cầu mỗi nhóm thảo luận một trong những câu hỏi sau :

- + Chúng ta có cần tôn trọng, học hỏi các dân tộc khác không ? Vì sao ?
- + Chúng ta nên học tập, tiếp thu những gì ở các dân tộc khác ? Hãy nêu một số ví dụ ?
- + Nên học tập các dân tộc khác như thế nào ? Lấy ví dụ về một số trường hợp nên hoặc không nên trong việc học hỏi các dân tộc khác.
- + HS cần làm gì để thể hiện tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác ?
- Các nhóm lần lượt trình bày kết quả thảo luận, lớp trao đổi, bổ sung.
- GV chốt lại đáp án đúng cho từng câu hỏi và kết luận : Cần tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác một cách có chọn lọc vì điều đó giúp cho dân tộc ta phát triển và giữ vững được bản sắc dân tộc.
- GV thuyết trình thêm về ý nghĩa của vấn đề.

Hoạt động 4 : *GV hướng dẫn HS tìm hiểu nội dung bài học, qua đó nắm được những điểm chính của bài.*

- HS đọc mục Nội dung bài học trong SGK.
- GV hướng dẫn HS tóm tắt nội dung theo 3 mục nhỏ.
- Giải đáp thắc mắc (nếu có).

Hoạt động 5 : *HS luyện tập thông qua việc thảo luận cả lớp bài tập 4 và 5 trong SGK.*

- Cá nhân HS làm bài tập.
- Thảo luận cả lớp.
- GV chốt lại đáp án đúng và kết luận toàn bài.

Hướng dẫn học tập :

- GV yêu cầu HS về nhà làm các bài tập còn lại.
- HS liên hệ việc tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác của bản thân có gì đúng hoặc chưa đúng để tìm biện pháp khắc phục.

Gợi ý kiểm tra, đánh giá

Có thể kiểm tra theo các câu hỏi sau :

- Thế nào là tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác ?
- Vì sao phải tôn trọng và học hỏi các dân tộc khác ?
- Lấy 3 ví dụ về những trường hợp nên và không nên trong việc học hỏi các dân tộc khác.

– Hãy liên hệ bản thân đã tiếp thu, học tập được gì ở các dân tộc khác ? Điều gì đúng, sai ? Cách khắc phục những điều chưa đúng như thế nào ?

– Nêu tình huống có liên quan đến chủ đề thể hiện trong HS để các em phân tích, nhận định đúng, sai và nêu cách ứng xử của mình.

IV - TƯ LIỆU THAM KHẢO

Truyện đọc

A-NA-BU-KI – NGƯỜI NHẬT BẢN CÓ TRÁI TIM VIỆT NAM

Lần đầu tiên tôi gặp Ma-to-ko A-na-bu-ki ở nhà riêng tại phố Thụy Khê. Ông là Tham tán Đại sứ quán Nhật Bản. Đạp vào mắt tôi đầu tiên là cây đàn bầu Việt Nam. A-na-bu-ki đang học đàn bầu, ông bảo khó lắm, nhưng sẽ cố học. Mới bắt đầu học được một tháng, nhưng ông đã đánh được mấy bản nhạc Việt Nam rồi.

A-na-bu-ki đã theo học tiếng Việt, học chữ Nôm và nghiên cứu về Phật giáo Việt Nam. Thời gian này, ông cũng ở trọ trong gia đình người Việt Nam để “hoà đồng”.

Những câu chuyện “vừa đi đường vừa kể” của A-na-bu-ki có thể kể suốt cả ngày cũng không hết. Ông không chỉ đi, nghe, xem mà còn luôn đúc kết thành “kinh nghiệm” cho mình. Nói đến Việt Nam, tôi thấy ông cứ sốt sắng như được kể về chính mình vậy. Ông bảo : “Người Việt Nam rất tử tế với người Nhật Bản. Tôi chia sẻ vui buồn với người Việt Nam, và khi tôi gặp khó khăn, người Việt Nam đã giúp đỡ và khích lệ tôi. Tôi thích Việt Nam và con người Việt Nam, tôi coi Việt Nam là Tổ quốc thứ hai của tôi”.

Và cũng thật thú vị khi nghe ông so sánh phong tục tập quán của Việt Nam và của Nhật Bản. “Tôi thích nhất là tìm hiểu về phong tục tập quán của Việt Nam, rồi tìm ra những điều khác với Nhật Bản”.

A-na-bu-ki đã viết cuốn sách *Con người Việt Nam và con người Nhật Bản*, và 15 bài về vấn đề “Di chỉ đồ gốm ở Việt Nam”. Ông được đánh giá là một trong những người nước ngoài ở Hà Nội hiểu biết mọi góc ngách Việt Nam. Dù có ở Việt Nam hay không, trái tim của A-na-bu-ki vẫn có một phần nào đó dành riêng cho Việt Nam...

(Phỏng theo *Lạc Nhật*,

Báo Thể thao – văn hoá, ngày 30 – 6 – 1998)

Câu hỏi gợi ý :

- A-na-bu-ki đã làm gì để tìm hiểu văn hoá dân tộc Việt Nam ?
- Ông đã có những cảm xúc gì về con người và văn hoá Việt Nam ?
- Em có suy nghĩ gì về con người A-na-bu-ki ?